

Міністерство освіти і науки України
Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим
Республіканський вищий навчальний заклад
„Кримський гуманітарний університет” (м. Ялта)

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ПЕДАГОГА

в контексті Європейського вибору України

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Частина 1

18-20 вересня 2008 р.
Ялта, Крим, Україна

Ялта
2008

Рекомендовано вченою радою РВНЗ «Кримський гуманітарний університет» від 29 серпня 2008 року (протокол № 1)

Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України», 18-20 вересня 2008 р., м. Ялта. – 3б. статей. – Ялта: РВВ КГУ, 2008. – Ч.1. – 192 с.

Редакційна колегія:

О.В. Глузман	- професор, доктор педагогічних наук, член-кор. АПН України
М.Я. Ігнатенко	- професор, доктор педагогічних наук
В.С. Заслуженюк	- професор, доктор педагогічних наук
А.І. Ляшенко	- професор, доктор педагогічних наук, академік АПН України
Г.Б. Корнетов	- професор, доктор педагогічних наук, академік РАО
Г.О. Балл	- професор, доктор психологічних наук
І.Д. Бех	- професор, доктор психологічних наук, член-кор. АПН України
Г.В. Ложкін	- професор, доктор психологічних наук
В.А. Семиченко	- професор, доктор психологічних наук
Ю.Й. Машбиць	- професор, доктор психологічних наук

Рецензенти:

Кафедра педагогіки Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова
Харченко С.Я. – доктор педагогічних наук, професор, Луганський державний педагогічний університет
Солодухова О.Г. – доктор психологічних наук, професор, Слов'янський державний педагогічний інститут

Відповідальний за випуск Ігнатенко М.Я.

Каменський О. І.	СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНО-КОГНІТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА	117
Каменська І. Б.	КОМУНІКАТИВНА ПОВЕДІНКА ПЕДАГОГА ЯК МОДЕЛЬ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА	120
Кокнова Т. А.	ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ В МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ	122
Коржова О. В.	ОСОБЛИВОСТІ ПІДРУЧНИКІВ І НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ Д.М. СІНЦОВА З МАТЕМАТИКИ В АСПЕКТІ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	127
Крутій К. Л.	МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	131
Кузьома Т. Б.	ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У РЕЗУЛЬТАТІ ГРАМОТНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ НАУКОВОСТІ	137
Кузнецова Л. П., Лесова Л. Д.	КОРРЕКЦИОННЫЕ МЕТОДЫ СОВРЕМЕННОГО ПЕДАГОГА	141
Лагунова А. П.	ОСОБЕННОСТИ ВЫСШЕГО ГЕОГРАФИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ ЗАРУБЕЖОМ	149
Лайкова И. В.	ЭФФЕКТИВНОСТЬ РАБОТЫ КОЛЛЕКТИВА ПРОГРАММИСТОВ В СИСТЕМЕ ОВД ПРИ РАЗЛИЧНЫХ СТИЛЯХ РУКОВОДСТВА	152
Лесова Л. Д., Кузнецова Л. П., Люманов Э. М.	ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ – ЭТО БУДУЩЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ В УКРАИНЕ	156
Лисак Г. О.	АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	164

Ялта, 2008 р.

Частина перша

моделі комунікативної поведінки педагога.

Ключові слова: суб'єкт-суб'єктна взаємодія, ізофункціональність, модель комунікативної поведінки.

Резюме. В исследовании проводится сравнительный анализ коммуникативных функций педагога и менеджера и определяются принципы разработки оптимальной модели коммуникативного поведения педагога.

Ключевые слова: субъект-субъектное взаимодействие, изофункциональность, модель коммуникативного поведения.

Summary. Teacher and manager communicative functions are analyzed; principles of developing teacher communicative behaviour optimal model are defined.

Key words: subject-subject interaction, isofunctionalism, communicative behaviour model.

Література

1. Гранюк Л. О. Развитие диалогичности как важная детерминанта профессионализма співробітництва / Л. О. Гранюк // Діалог культур і духовний розвиток людини : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–25 січня 1995 р. – К., 1995. – С. 17–19.
2. Клоев Е. В. Речевая культура : [учеб. пособие для ун-в и вузов] / Евгений Васильевич Клоев. – М. : ПРИОР, 1998. – 224 с.
3. Ковалев Б. П. Психология школьного конфликта: социально-перцептивные и рефлексивные аспекты / Ковалев Б. П., Кондратьева С. В., Семчук Л. А. – Гродно : ГрГУ, 2001. – 171 с.
4. Мухаммад Х. И. А. Прагматический компонент "взаимодействие" в аудиторном дискурсе (на материале речи преподавателя) : автореф. дис. на соискание научной степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 "Русский язык" / Х. И. А. Мухаммад. – М., 2006. – 24 с.
5. Хусаинова М. А. Становление профессиональной позиции студентов – будущих менеджеров средствами иностранного языка : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 "Теория и методика профессионального образования" / М. А. Хусаинова. – Самара, 2006. – 19 с.
6. Шепель В. М. Управленческая антропология. Человековедческая компетентность менеджера / Виктор Михайлович Шепель. – М. : Народное образование, 1999. – 432 с.

УДК 378:81'253

ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ В МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Кокнова Тетяна Анатоліївна

аспірантка кафедри педагогіки

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Для того, щоб підготувати кваліфікованого перекладача у ВНЗ слід, перш за все, звернути увагу на того, хто надає їм знання, а саме на викладача. Підготовка перекладача не закінчується на знанні іноземних мов, до професійних якостей цього спеціаліста відносяться також їх індивідуальні якості (вольова, емоційна, регуляторна та екзистенціальна сфери).

Вчені І.Алексеева, В.Комісаров, Л.Латишев, Р.Міньяр-Белоручев, Г.Мірам, О.Поршнева, Б.Сліповича, Л.Сухова, П.Чеботарьов та ін. бачать необхідність у формуванні зазначених вище якостей (загальнопрофесійних якостей). Але зроблений нами аналіз ставлення викладачів ВНЗ до формування цих якостей досить суперечливий: 76% викладачів не вважають за доцільне взагалі формувати ці якості, головним завданням ВНЗ вбачають надати можливість студентам оволодіти знаннями з мовної підготовки; 16 % викладачів профільних предметів розуміють необхідність у наявності цих

майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності.

2. Усвідомлення викладачами умов формування загальнопрофесійних якостей майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності:

- зацікавленість майбутніми перекладачами метою, змістом та структурою навчально-ігрової дії, яка спрямована на формування загальнопрофесійних якостей;
- забезпечення студентів усім необхідним додатковим матеріалом для гри, як інформаційним так і роздатковим;
- створення позитивної атмосфери для заохочення творчого самовираження студентів;
- створення можливостей для реалізації ораторських, організаторських, комунікативних здібностей студентів ;
- застосовування під час проведення експерименту ігор, які за своєю складністю спонукали б студентів до підвищення рівня сформованості загальнопрофесійних якостей.

3. Сприйняття викладачами доцільності сумішувати ролі організатора, помічника й співучасника дії. Роль викладача в групі надзвичайно важлива, його дії впливають не тільки на психологічну атмосферу, але і на результативність роботи групи, тому в ігровій ситуації він може визначити собі будь-яку роль, але не головну М.Кларіна [4]. Перерахуймо ролі педагога під час навчально-ігрової діяльності на підставі вивченої літератури [3; 4; 5]:

- інструктора (пояснення правил, деталей гри);
- судді, рефері (контроль за дотриманням ігрових правил і керівництво взаємостосунками учасників гри на різних етапах);
- тренера (пряме втручання в хід гри, підбадьорювання нерішучих учасників, підказки, як правильно діяти в даній ситуації);
- голови-ведучого (спонукання учасників гри до спільного обговорення результатів ігрового дійства);
- координатор (сприяє розподілу ролей, завдань, стежить, щоб в групі один студент не займався декількома справами одночасно);
- той, хто заохочує (мотивує і заохочує до участі в груповому процесі студентів);
- той, хто знімає напругу (прагне зняти напругу у важких ситуаціях).

4. Формування у викладачів профільних предметів навиків з правил «наочної фіксації досягнень» [1; 2; 5]. Цей алгоритм має відповідати таким вимогам:

- схвалювати будь-яке досягнення, головна мета при цьому зафіксувати знак перемоги у свідомості «переможця»; основна мета цієї вимоги – формувати в студентів упевненість у своїх діях, підвищити самооцінку (особливі досягнення студентів ми рекомендуємо фіксувати на кабінетній дошці пошани) [2, с. 65-66];

- під час проведення ігор слід «штучно підвищувати статус співрозмовника», це сприятиме підвищенню упевненості людини в собі, збільшить відчуття самоповаги, затвердить її особистий і соціальний статус [2, с. 67-68];

діяльність та діяльність своїх сокурсників;

6) деяка увага педагогами, які готують перекладачів за сумісними спеціальностями, приділяється загальнопрофесійним якостям (ораторські та організаторські здібності, уміння розвиватися та проводити самооцінку, самоаналіз, самоконтроль), однак більша частина цих якостей більш притаманна викладачу іноземних мов, а цих якостей не достатньо для професійної перекладацької діяльності;

7) серед основних причин незатребуваності начально-ігрової діяльності в практиці формування професійних якостей у більшості випадків називаються:

- брак часу на проведення гри на практичних заняттях та відсутність часу для підготовки ігор;
- неволодіння методикою проведення начально-ігрової діяльності, а також дефіцит літератури зі здійснення навчально-ігрової діяльності на заняттях; різні ігрові практики орієнтовані в основному на те, щоб продукувати мовний вислів тих, хто навчається, але спеціальної літератури, яка допомагала б навчити працювати в справжній професійній обстановці не вистачає;
- викликає жаль той факт, що вітчизняні навчальні посібники майже не містять завдань ігрового характеру, спрямованих на формування загальнопрофесійних якостей у майбутніх перекладачів. У той же час навчальний матеріал більшості підручників з підготовки майбутніх перекладачів тою чи іншою мірою може стати основою для проектування таких ігор. Які б сприяли розвитку таких професійних якостей. У деяких навчальних посібниках є завдання, що припускають імітацію тієї або іншої ситуації. Аналіз ігор на предмет їх змісту показав, що це, як правило, ігри репродуктивного характеру, оскільки вони припускають лише відтворення тими, студентами, «готової» інформації, пригадування й упізнавання знайомих явищ/фактів, імітація діалогів. Через це дані ігри не активізують пізнавальний інтерес, не створюється проблемна ситуація. Аналіз підручників показав, що майже весь їх матеріал спрямований в основному на формування інтелектуальної та наочно-практичної сфер, а також частково мотиваційної.

Зроблене нами анкетування викладачів наштовхнуло нас до думки: що формування загальнопрофесійних якостей в майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності буде більш ефективним, якщо здійснити підготовку викладачів, профільних предметів, до проведення роботи спрямованої на формування загальнопрофесійних якостей в майбутніх перекладачів у ВНЗ – ми виходили з того, що якщо зміниться уявлення в викладачів щодо реальної перекладацької діяльності, якщо вони побачать доцільність у формуванні загальнопрофесійних якостей, то зміниться й освітнє середовище, що й призведе до зміни у розвитку цих якостей в майбутніх перекладачів.

Для реалізації поставленої умови ми розробили наступну програму роботи з викладачами.

1. Ознайомлення викладачів із переліком загальнопрофесійних якостей перекладачів, їх змістом та специфікою формування в студентів, а також ознайомлення викладачів з умовами формування загальнопрофесійних якостей

майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності.

2. Усвідомлення викладачами умов формування загальнопрофесійних якостей майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності:

- зацікавленість майбутніми перекладачами метою, змістом та структурою навчально-ігрової дії, яка спрямована на формування загальнопрофесійних якостей;
- забезпечення студентів усім необхідним додатковим матеріалом для гри, як інформаційним так і роздатковим;
- створення позитивної атмосфери для заохочення творчого самовираження студентів;
- створення можливостей для реалізації ораторських, організаторських, комунікативних здібностей студентів ;
- застосовування під час проведення експерименту ігор, які за своєю складністю спонукали б студентів до підвищення рівня сформованості загальнопрофесійних якостей.

3. Сприйняття викладачами доцільності суміщувати ролі організатора, помічника й співучасника дії. Роль викладача в групі надзвичайно важлива, його дії впливають не тільки на психологічну атмосферу, але і на результативність роботи групи, тому в ігровій ситуації він може визначити собі будь-яку роль, але не головну М.Кларіна [4]. Перерахуймо ролі педагога під час навчально-ігрової діяльності на підставі вивченої літератури [3; 4; 5]:

- інструктора (пояснення правил, деталей гри);
- судді, рефері (контроль за дотриманням ігрових правил і керівництво взаємостосунками учасників гри на різних етапах);
- тренера (пряме втручання в хід гри, підбадьорювання нерішучих учасників, підказки, як правильно діяти в даній ситуації);
- голови-ведучого (спонукання учасників гри до спільного обговорення результатів ігрового дійства);
- координатор (сприяє розподілу ролей, завдань, стежить, щоб в групі один студент не займався декількома справами одночасно);
- той, хто заохочує (мотивує і заохочує до участі в груповому процесі студентів);
- той, хто знімає напругу (прагне зняти напругу у важких ситуаціях).

4. Формування у викладачів профільних предметів навиків з правил «наочної фіксації досягнень» [1; 2; 5]. Цей алгоритм має відповідати таким вимогам:

- схвалювати будь-яке досягнення, головна мета при цьому зафіксувати знак перемоги у свідомості «переможця»; основна мета цієї вимоги – формувати в студентів упевненість у своїх діях, підвищити самооцінку (особливі досягнення студентів ми рекомендуємо фіксувати на кабінетній дошці пошани) [2, с. 65-66];
- під час проведення ігор слід «штучно підвищувати статус співрозмовника», це сприятиме підвищенню упевненості людини в собі, збільшить відчуття самоповаги, затвердить її особистий і соціальний статус [2, с. 67-68];

діяльність та діяльність своїх сокурсників;

6) деяка увага педагогами, які готують перекладачів за сумісними спеціальностями, приділяється загальнопрофесійним якостям (ораторські та організаторські здібності, уміння розвиватися та проводити самооцінку, самоаналіз, самоконтроль), однак більша частина цих якостей більш притаманна викладачу іноземних мов, а цих якостей не достатньо для професійної перекладацької діяльності;

7) серед основних причин незатребуваності начально-ігрової діяльності в практиці формування професійних якостей у більшості випадків називаються:

- брак часу на проведення гри на практичних заняттях та відсутність часу для підготовки ігор;
- неволодіння методикою проведення начально-ігрової діяльності, а також дефіцит літератури зі здійснення навчально-ігрової діяльності на заняттях; різні ігрові практики орієнтовані в основному на те, щоб продукувати мовний вислів тих, хто навчається, але спеціальної літератури, яка допомагала б навчити працювати в справжній професійній обстановці не вистачає;
- викликає жаль той факт, що вітчизняні навчальні посібники майже не містять завдань ігрового характеру, спрямованих на формування загальнопрофесійних якостей у майбутніх перекладачів. У той же час навчальний матеріал більшості підручників з підготовки майбутніх перекладачів тою чи іншою мірою може стати основою для проектування таких ігор. Які б сприяли розвитку таких професійних якостей. У деяких навчальних посібниках є завдання, що припускають імітацію тієї або іншої ситуації. Аналіз ігор на предмет їх змісту показав, що це, як правило, ігри репродуктивного характеру, оскільки вони припускають лише відтворення тими, студентами, «готової» інформації, пригадування й упізнавання знайомих явищ/фактів, імітація діалогів. Через це дані ігри не активізують пізнавальний інтерес, не створюється проблемна ситуація. Аналіз підручників показав, що майже весь їх матеріал спрямований в основному на формування інтелектуальної та наочно-практичної сфери, а також частково мотиваційної.

Зроблене нами анкетування викладачів наштовхнуло нас до думки: що формування загальнопрофесійних якостей в майбутніх перекладачів засобами навчально-ігрової діяльності буде більш ефективним, якщо здійснити підготовку викладачів, профільних предметів, до проведення роботи спрямованої на формування загальнопрофесійних якостей в майбутніх перекладачів у ВНЗ – ми виходили з того, що якщо зміниться уявлення в викладачів щодо реальної перекладацької діяльності, якщо вони побачать доцільність у формуванні загальнопрофесійних якостей, то зміниться й освітнє середовище, що й призведе до зміни у розвитку цих якостей в майбутніх перекладачів.

Для реалізації поставленої умови ми розробили наступну програму роботи з викладачами.

1. Ознайомлення викладачів із переліком загальнопрофесійних якостей перекладачів, їх змістом та специфікою формування в студентів, а також ознайомлення викладачів з умовами формування загальнопрофесійних якостей

Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України

майбутніх перекладачів.

Ключові слова: професійні якості, якості індивідуальності, педагогічні умови.

Резюме. Чтобы подготовить квалифицированного переводчика в ВУЗ следует обратить внимание на того, кто предоставляет им знания, а именно на преподавателя. Подготовка переводчика не заканчивается на знании иностранных языков, к профессиональным качествам этого специалиста относятся их индивидуальные качества. Проведенное нами исследование позволяет сделать следующие выводы: уровень сформированности профессиональных качеств у будущих переводчиков зависит от отношения преподавателей к проведению работы направленной на формирование этих качеств у будущих переводчиков.

Ключевые слова: профессиональные качества, качества индивидуальности, педагогические условия.

Resume. To prepare a skilled translator the higher note should be taken on teacher. Preparation of translator is not closed on knowledge of foreign languages, their individual qualities also behave to professional qualities of this specialist. This research allows by us to draw followings conclusions: the level of formed of professional qualities for future translators depends on attitude of teachers toward conducting of work directed on forming of these qualities for future translators.

Keywords: professional qualities, qualities of individuality, pedagogical terms.

Література

1. Авдеева І.М., Мельникова І.М. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академгрупи: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 304 с.
2. Алексеева И.С. Профессиональный тренинг переводчика: Учебное пособие по устному и письменному переводу для переводчиков и преподавателей. – СПб.: Союз, 2001. – 288 с.
3. Грецов А. Тренинг суверенного поведения для старшеклассников и студентов. – СПб.: Питер, 2008. – 192 с.
4. Кларин, М. В. Игра в учебном процессе / М. В. Кларин // Советская педагогика. – 1985. – № 6. – С. 57-61.
5. Сизанов А. Тесты и психологических игры. Ваш психологических портрет. – М.: АСТ, Мн.: Харвест, 2007. – 576 с.
6. Краткий словарь справочник по педагогической технологии\ под ред. Н.Е. Щурковой.- М.:Новая школа, 1997.-64с

УДК 37.03:51

ОСОБЛИВОСТІ ПІДРУЧНИКІВ І НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ Д.М. СІНЦОВА З МАТЕМАТИКИ В АСПЕКТІ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

Коржова Ольга Володимирівна

викладач кафедри математики

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Шлях європейської та світової інтеграції, обраний Україною, зумовлює необхідність суттєвих інтенсивних змін в освітній галузі. Одним із визначних факторів у розв'язанні такого завдання є ефективне формування навчального середовища, важливу роль в якому відіграють засоби навчання.

Аналіз опублікованих психолого-педагогічних праць, інших літературних джерел свідчить, що проблема формування навчального середовища та його